

Nr 1.

Ankom till riksdagens kansli den 22 mars 1927 kl. 3 e. m.

Andra kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande, nr 1, i anledning av väckt motion angående omläggning av gällande bestämmelser om ersättning till besiktningsmän vid under offentlig kontroll ställda slakterier.

Uti en inom andra kammaren avgiven och till kammarens andra tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 186, har herr *Gardell* i Gans *m. fl.* hemställt, »att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning samt framläggande av förslag rörande omläggning av nu gällande bestämmelser om ersättning till besiktningsmän vid under offentlig kontroll ställda slakterier med beaktande av här angivna synpunkter».

Motionen.

Beträffande motiveringen för denna hemställan får utskottet hänvisa till motionen (som är likalydande med en i första kammaren av herr *Andersson*, *Elof*, *m. fl.* väckt motion nr 105).

Till utskottet hava yttranden över motionen avgivits av medicinalstyrelsen och av svenska andelsslakteriernas exportförening u. p. a., vilka yttranden, med uteslutande av vissa bilagor, återfinnas såsom bil. A och bil. B till utskottets utlåtande.

*Yttranden
över
motionen.*

Dessutom hava representanter för exportslakteriernas besiktningsmän muntligen inför utskottet redogjort för sina synpunkter på den föreliggande frågan.

Besiktningsmän vid exportslakterier och andra enskilda, under offentlig kontroll ställda slakteriinrättningar ävensom deras ställföreträdare skola enligt gällande bestämmelser förordnas av medicinalstyrelsen, som också kan återkalla sådant förordnande, när skäl därtill äro. Besiktningsman skall vara legitimerad veterinär och därjämte under minst två månader ha bedrivit studier vid offentligt slakthus inom riket. Ersättning till besiktningsman skall utgå med visst belopp, som bestämmes av medicinalstyrelsen efter hörande av slakteriinrättningens innehavare och gäldas av denne. Beträffande de av medicinalstyrelsen hittills tillämpade grunderna för beräkning av denna ersättning och de belopp, vartill den i de särskilda fallen uppgått, får utskottet hänvisa till i motionen och i medicinalstyrelsens ovannämnda yttrande lämnade uppgifter.

Utskottet.

Motionärerna påpeka, att med det nuvarande systemet — visst grundbelopp för månad jämte ersättning enligt glidande skala för antal besiktningar samt

visst minimibelopp per år oberoende av antalet besiktningar — bliva ersättningarna tämligen ojämna för olika slakteriföretag, och de anse dessutom, att den ekonomiska depression, som under senare år drabbat slakterierna, gjort behovet av en revision av ersättningsbestämmelserna starkt framträdande. I det avseendet framhålla motionärerna såsom ett önskemål från slakteriernas sida i främsta rummet, att sådana bestämmelser måtte meddelas, varigenom företagen berättigades att själva med veterinär avtala angående ersättningen för arbetet, men att överenskommelsen dock skulle i varje särskilt fall fastställas av medicinalstyrelsen efter prövning, att vederbörande veterinär vore för anställningen kompetent och lämplig och alltså kunde av styrelsen förordnas.

Utskottet anser sig icke böra ingå på frågan, huruvida ersättningarna till exportslakteriernas besiktningsmän blivit av medicinalstyrelsen lämpligt avvägda. På vad sätt medicinalstyrelsen hittills löst denna sin uppgift framgår emellertid av dess yttrande.

Med avseende å en omläggning i den av motionärerna antydda riktningen av de av Kungl. Maj:t utfärdade, här ovan refererade bestämmelserna angående ersättningen till ifrågavarande besiktningsmän får utskottet anföra följande.

För vår kött- och fläskexport är en tillförlitlig veterinärkontroll vid exportslakterierna av vital betydelse. Bristfällig kontroll vid ett enda sådant slakteri kan medföra skador för hela denna export. Garanti för en rationell kontroll enligt gällande regler torde icke — även om exportslakteriernas och det allmännas intressen här i stort sett sammanfalla — kunna i tillräcklig utsträckning erhållas, utan att offentlig myndighet har det dominerande inflytandet beträffande kontrollens anordnande. Detta gäller främst valet av besiktningsman och bestämmandet av hans ersättning. Med hänsyn till att besiktningsmannen måste dels intaga en fullt självständig ställning gentemot slakteriägaren, dels hava tillräcklig ersättning för att med intresse och omsorg utföra sitt kontrollarbete, finner utskottet det icke tillrädligt att vid de båda nyssnämnda frågornas avgörande åt slakteriföretagen inrymma så stort inflytande, som skulle bliva fallet, om de av motionärerna antydda bestämmelserna genomfördes.

Utskottet, som således icke anser sig kunna tillstyrka någon inskränkning i medicinalstyrelsens ifrågavarande befogenheter, förutsätter emellertid, att slakterierna ej betungas med högre kostnader för kontrollen, än som kunna anses skäligen och behövligen. Särskilt vill utskottet uttala önskvärheten av att den garanterade minimiersättningen per år sättes så lågt som möjligt. Om vid de minsta slakterierna besiktningsmannens tjänstgöring befinnes vara så ringa och hans tjänstgöringstid kan så ordnas, att han har tillfälle skaffa sig avsevärda inkomster vid sidan av besiktningsmannatjänsten, bör enligt utskottets förmenande vid bestämmandet av minimiavgiften särskild hänsyn tagas härtill.

På grund av vad som sålunda anförts, får utskottet hemställa,

att förevarande motion icke måtte föranleda någon andra kammarens åtgärd.

Stockholm den 22 mars 1927.

Å utskottets vägnar

NILS HOLMSTRÖM.

Närvarande: herrar *Holmström* i Gävle, *Petersson* i Broaryd, *Brännberg*. fru *Thüring*, herr *Holmberg*, fröken *Wellin*, herrar *Lundén*, *Högström*, *Lundkvist* och *Hedin**.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Till Riksdagens andra kammarens andra tillfälliga utskott.

I ämbetsskrivelse från kungl. socialdepartementet den 18 februari 1927 har Kungl. Maj: t anbefallt medicinalstyrelsen att senast den 1 mars 1927 till riksdagens andra kammarens andra tillfälliga utskott avgiva yttrande över en inom riksdagens andra kammare väckt motion (nr 186) angående omläggning av gällande bestämmelser om ersättning till besiktningsmän vid under offentlig kontroll ställda slakterier, likalydande med en inom riksdagens första kammare väckt motion (nr 105). Till fullgörande härav får styrelsen anföra följande.

I motiveringen till motionen hava motionärerna gjort det uttalandet, att besiktningsmanstjänsterna »i allmänhet äro att anse såsom bisysslor». Med anledning härav tillåter sig styrelsen överlämna bifogade redogörelse (bilaga 1) för av besiktningsmännen jämte tjänsten vid slakteri för närvarande innehavda befattningar. I vårt land finnas nu 26 under offentlig kontroll ställda slakterier (exportslakterier). Av redogörelsen framgår att vid 11 av dessa besiktningsmännen icke innehar annan tjänst. Vid 9 slakterier innehar besiktningsmannen tjänst som besiktningsman vid köttbesiktningsbyrå. Vid 1 slakteri innehaves besiktningsmanstjänsten av en militärveterinär och vid 3 slakterier av distriktsveterinärer. Slutligen finnas 2 slakterier, varest besiktningsmannen jämte slakteritjänsten innehar tjänst som distriktsveterinär och besiktningsman vid köttbesiktningsbyrå. Nu är att märka att besiktningsmanstjänsterna vid köttbesiktningsbyråerna äro tjänster med i regel obetydlig, men på bestämda tider infallande tjänstgöring (3—9 timmar per vecka). I 2 av de 3 fall, då tjänstgöringen uppgår till så lång tid som 10 timmar per vecka eller däröver, är köttbesiktningsbyrån förlagd till slakteriet, så att tjänstgöringstiden å byrån delvis sammanfaller med den å slakteriet. I fråga om nu nämnda 20 slakterier, varest besiktningsmannen icke har någon annan tjänst eller varest han jämte slakteritjänsten endast innehar tjänst vid köttbesiktningsbyrå, torde således tvivel icke kunna råda därom, att besiktningsmanstjänsten vid slakteriet är att anse såsom den anställde veterinärens huvudsakliga sysselsättning. Återstå således 6 slakterier av 26, beträffande vilka det torde kunna förefalla ovisst, huruvida besiktningsmanstjänsten bör anses såsom huvud- eller bisyssla. Vid ett av dessa slakterier innehade besiktningsmannen till en början ingen annan tjänst, men erhöll efter någon tid och innehar fortfarande en militärveterinärtjänst. Enligt vad som under hand meddelats styrelsen, är denna militärtjänst förenad med jämförelsevis ringa tjänstgöring och under sådana förhållanden att densamma icke anses nämnvärt inkräkta på tjänstgöringen vid slakteriet, vilken icke heller i detta fall kan anses som bisyssla. Vidkommande de återstående 5 besiktningsmän, vilka samtidigt äro innehavare av distriktsveterinärtjänst, torde det vara förenat med svårighet att avgöra, vilkendera av tjänsterna som skall anses som huvudsyssla och vilken som skall vara bisyssla. Riktigast torde det nog vara, att de båda tjänsterna anses som likvärdiga i detta hän-

seende. Såsom framgår av vad som nu anförts torde vederhäftigheten uti det av motionärerna gjorda uttalandet, att besiktningsmanstjänsterna »i allmänhet äro att anse såsom bisysslor» böra åtminstone starkt ifrågasättas. Allt sedan medicinalstyrelsen vid 1914 års ingång övertog det närmaste ansvaret för den statliga kontrollen över exportslakterierna, har styrelsen också — i den mån icke särskilda skäl i något enstaka fall påkallat undantag härifrån — eftersträvat att till besiktningsmän förvärva veterinärer, vilka icke innehava annan tjänst eller utöva annan verksamhet, som kan verka hinderligt för ett noggrant fullgörande av besiktningsmanstjänsten. Inåtkommas måste härvidlag att besiktningsmannen är skyldig personligen närvara å exportslakteriet under hela den tid slaktarbetet försiggår därstädes. Då distriktsveterinär äger skyldighet att på kallelse av djurägare biträda denne med husdjurssjukvård, torde härav följa, att förenandet av distrikts- och besiktningsmanstjänst vid slakteri icke kan anses önskvärt och i regel icke heller bör medgivas. Styrelsen har vid tillsättandet av ledigförklarade besiktningsmanstjänster handlat i överensstämmelse härmed. Av de 5 besiktningsmän, vilka samtidigt äro distriktsveterinärer, innehade två sitt besiktningsmansförordnande redan vid 1914 års början, d. v. s. då slakterierna ställdes under statskontroll. Två av de övriga voro ensamma sökande till respektive tjänst, och den femte innehar besiktningsmansförordnande endast tillsvidare intill dess befattningen (efter ledigförklaring) besättes med ordinarie innehavare.

Den omständigheten att 5 besiktningsmän vid exportslakterier samtidigt för närvarande innehava distriktsveterinärtjänst får enligt styrelsens mening icke utgöra anledning att betrakta besiktningsmanstjänsterna såsom bisysslor.

Skall en god kontroll kunna upprätthållas vid exportslakterierna i syfte att dessa fortfarande må tillförsäkras de förmåner, vilka de för närvarande åtnjuta tack vare just den välorganiserade kontrollen, då böra också ansträngningar göras för att i möjligaste mån göra besiktningsmanstjänsterna till självständiga befattningar med sådana avlönings- och övriga anställningsförmåner, att till dessa tjänster kunna i konkurrens med andra veterinära befattningar såsom sökande lockas för ändamålet väl utbildade, dugliga och plikttrogna veterinärer. I fråga om formen vid anställandet av besiktningsman vid exportslakteri tillämpades före år 1914 det av motionärerna föreslagna förfarandet, att slakteriinnehavaren träffade överenskommelse med någon veterinär att mot ett visst arvode tjänstgöra som besiktningsman vid slakteriet, varefter vederbörande myndighet (på den tiden länsstyrelsen) på framställning av slakteriinnehavaren förordnade den föreslagne veterinären till besiktningsman. De skäl, som för slakteriinnehavaren voro bestämmande vid valet av besiktningsman, voro helt naturligt i första rummet billighet och först i andra rummet lämplighet. Det kunde vid sådant förhållande inträffa att tvenne veterinärer, som båda önskade erhålla besiktningsmansförordnandet, underbjödo varandra, så att ersättningen för besiktningsarbetet blev så gott som ingen. Då ersättningen var dålig, sökte den utvalde besiktningsmannen i stället undanstöka kontrollarbetet så lättvindigt som möjligt för att genom enskild veterinärpraktik eller genom andra uppdrag utanför slakteriet skaffa sig gottgörelse för den underbetalning för sitt arbete vid slakteriet, som han måst finna sig i för att erhålla anställningen därstädes.

Någon självständighet hos besiktningsmannen vid utövandet av kontrollarbetet inom slakteriet kunde knappast påräknas. Därest nämligen besiktningsmannen av en eller annan anledning icke var slakteriinnehavaren till lags, t. ex. genom för sträng bedömning av kött eller genom fordran på noggrann ordning

och renlighet m. m. inom slakteriet, riskerade han att slakteriägaren helt enkelt entledigade honom från hans befattning som besiktningsman för att hos vederbörande myndighet begära besiktningsmansförordnande för en annan mera lämplig d. v. s. mera medgörlig veterinär.

Till belysande av hurudana förhållandena i nu anförda hänseende kunde vara vid exportslakterierna vid den tidpunkt, då medicinalstyrelsen övertog det närmaste ansvaret för kontrollen över exportslakterierna, må här anföras ett exempel. Under första halvåret 1915 lät medicinalstyrelsen genom statsinspektören över köttkontrollen i riket för första gången verkställa inspektion utav ett av våra större exportslakterier. I den över inspektionen till styrelsen avgivna rapporten framhöll statsinspektören, att antalet vid slakteriet uppslaktade djurkroppar var så stort, att enligt inspektörens mening en besiktningsman icke kunde medhinna att ensam verkställa besiktningen på ett tillfredsställande sätt. Med anledning härav och på förslag av inspektören beslöt styrelsen vidtaga åtgärder för anställande vid slakteriet av ytterligare en (andra eller extra) besiktningsman. Häröver besvarade sig slakteriinnnehavaren hos Kungl. Maj: t och understöddes härvid av *besiktningsmannen*, som förklarade sig mycket väl kunna medhinna att ensam besiktiga upp till etthundra (100) svinkroppar i timmen. Medan ärendet ännu var föremål för Kungl. Maj: ts prövning (besvären blevo sedermera avslagna) inträffade det, att en sändning i vederbörlig ordning besiktigade och stämplade svinkroppar från ifrågavarande exportslakteri beslagtogs för närmare undersökning av hälsopolisen i en större stad, varvid tuberkulos eller andra sjukliga förändringar konstaterades uti icke mindre än 20 å 25 stycken av de anhållna svinkropparna. Slakteriet åtalades och bötfälldes, och skandalen refererades i pressen, såväl den svenska som den utländska. Med dylika erfarenheter för ögonen och väl inseende nödvändigheten utav en ändring uti den före år 1914 rådande praxis vid tillsättande av besiktningsman vid exportslakteri vidtog styrelsen åtgärder för att göra formen för sådant tillsättande likartad och likvärdig med den, som jämlikt § 1 i kungörelsen den 10 oktober 1913 (nr 240) är föreskriven i fråga om tillsättande av kommunal besiktningsman vid offentligt slakthus eller köttbesiktningsbyrå. Motionärerna göra sig således skyldiga till en felaktig uppgift, då de påstå att kommunerna äga att själva föreslå besiktningsmän och att dessa förslag i allmänhet följas av medicinalstyrelsen vid förordnande å befattningarna. Förhållandet är i stället det att vederbörande kommunala myndighet måste i Post och Inrikes Tidningar ledigförklara ledig kommunal besiktningsmans-tjänst. Efter ansökningstidens utgång har myndigheten att till medicinalstyrelsen översända samtliga ansökningshandlingar och därvid till befattningens erhållande förorda den bland de sökande, vilken myndigheten finner därtill bäst ägnad. Vid befattningens tillsättande har styrelsen tillämpat den alltjämt följda principen att meddela förordnande för den av den kommunala myndigheten förordade sökanden endast under förutsättning att icke denne befinnes vara någon av de medsökande väsentligt underlägsen i fråga om meriter och skicklighet, ett förhållande som varit för handen i åtskilliga fall. Så har det t. ex. inträffat att i fråga om tre stycken av våra större städer styrelsen sett sig nödsakad att av nu nämnda skäl meddela förordnande för annan sökande till besiktningsmanstjänst än den av den kommunala myndigheten förordade.

Vid tillsättningen av besiktningsman vid exportslakteri har styrelsen iakttagit fullkomligt samma förfarande som i fråga om de kommunala tjänsterna med undantag därav, att slakteriinnnehavaren icke fått avgiva förord för någon av de sökande, något som finner sin förklaring i den olika ställning besiktnings-

mannen i de båda fallen intager i förhållande till sin uppdragsgivare. I ena fallet rör det sig härvid om en kommunal myndighet, vilkens intressen i förevarande fall sammanfalla med besiktningsmannens, d. v. s. gå ut på att åstadkomma bästa möjliga kontroll över till besiktning företedda köttvaror, under det att det i andra fallet är just uppdragsgivarens, d. v. s. slakteri innehavarens verksamhet, som är föremål för besiktningsmannens kontroll. Självfallet torde härav också följa olämpligheten av att slakteri innehavaren har något inflytande vid valet av besiktningsman vare sig genom avgivande av förord eller på annat sätt, varigenom besiktningsmannen skulle komma i en av slakteri innehavaren beroende ställning under förhållanden liknande dem före år 1914. Vad nu beträffar motionärernas förslag till ändrade grunder för bestämmandet av ersättning åt besiktningsman, så innebär detta förslag helt enkelt ingenting annat än antingen en sådan återgång till förut rådande förhållanden, som nyss angivits, eller ock ett bibehållande av nuvarande tillvägagångssätt till stor del oförändrat. Vilketdera som skulle bli förhållandet är beroende på lösningen av en fråga, som motionärerna lämnat obesvarad, nämligen frågan om vem som skulle äga entlediga besiktningsmannen, medicinalstyrelsen eller slakteri innehavaren. Skulle det förra bli fallet och om besiktningsmannen icke åtnöjes med det av slakteri innehavaren erbjudna ersättningsbeloppet, då uppstår frågan vem som i fråga om ersättningsbeloppets storlek skall vara skiljedomare mellan slakteri innehavaren och besiktningsmannen. Därest detta uppdrag lämnas åt medicinalstyrelsen, befinna vi oss i fråga om sättet för ersättningens bestämmande uti i stort sett samma situation som under nuvarande förhållanden. Skulle återigen slakteri innehavaren äga att entlediga besiktningsmannen, därest denne icke godtager den förras förslag till avlöningsförmåner, ja då skulle motionärernas förslag komma att innebära ett återförande av besiktningsmannen till den av slakteri innehavaren beroende, i hög grad osjälvständiga ställning, som han intog före år 1914, med härav följande beklagliga förhållanden i fråga om kontrollens effektiva utövande. En dylik omläggning av grunderna för bestämmandet av besiktningsmännens ersättning skulle enligt styrelsens mening innebära en så väsentlig rubbning i den nu rådande organisationen av kontrollen vid exportslakterierna, att densammas genomförande snart nog torde komma att framkalla anspråk på en revision av de förmåner, vilka nu komma slakterierna till del på grund av den välorganiserade kontrollen. Ett par exempel torde böra anföras. Då kontrollen vid slakterierna ordnats på samma sätt som i samhällen med köttbesiktningstväng och således ansetts likvärdig med den i dessa samhällen ordnade köttkontrollen, hava samtliga exportslakterier på framställd begäran erhållit rätt att utan förnyad besiktning försälja sina köttvaror uti samhällen av nyssnämnda slag. Detta innebär en besparing för exportslakterierna enbart i transportkostnad på åtminstone 50 öre för varje på hemmamarknaden försald svinkropp, vilken utgift måste för kropparnas förande till och från köttbesiktningsbyrå betalas av slakteri idkare, som icke har sitt slakteri ställt under statlig kontroll. Härtill torde komma minst lika stor besparing i fråga om själva besiktningsavgiften. En annan förmån, som exportslakterierna åtnjutit på grund av den där utövade veterinärkontrollen i dess nuvarande form, är att under rådande mul- och klövsjukespizooti transporten till dessa slakterier av slaktdjur tillåtits fortgå i större omfattning och under friare former än i fråga om andra enskilda, icke statskontrollerade slakteri inrättningar.

Den ställning, som de engelska myndigheterna skulle komma att intaga i fråga om eventuellt förändrade villkor för införsel till England av svenska

köttprodukter (särskilt saltat fläsk eller s. k. bacon) på grund av ett genomförande av motionärernas förslag till bestämmelser angående ersättning åt besiktningsmän vid exportslakterier, undandraget sig för närvarande styrelsens bedömande.

Sedan styrelsen nu klargjort sin principiella ståndpunkt till det av motionärerna framlagda förslaget om ändrade bestämmelser för fastställande av ersättning åt besiktningsmännen vid under offentlig kontroll ställda slakterier, vill styrelsen nu närmare redogöra för handläggningen av ärendet om denna ersättnings fastställande allt ifrån den tid, då styrelsen anförtroddes uppdraget att fastställa nämnda ersättning, d. v. s. från och med ingången av år 1914. Då styrelsen vid denna tidpunkt för första gången hade att taga ställning till frågan om storleken av den till besiktningsveterinärerna utgående ersättningen, saknade styrelsen kännedom om omfattningen utav de vid exportslakterierna förekommande veterinära göromålen. Rapporter över verksamheten vid slakterierna hade dittills icke avlämnats till styrelsen; inspektion av slakterierna genom styrelsens försorg hade icke verkställts. Vid beslutets fattande hade styrelsen således knappast annat att göra än att fastställa det av slakterirepresentanterna framlagda förslaget, gående ut på att ersättningen skulle för de flesta slakterierna utgå med dels 200 kronor per månad jämte dels 50 öre för varje besiktigat större kreatur och dels 20 öre för varje svin eller annat mindre djur, som översteg ett antal av 10,000 per år. Då styrelsen något senare i enlighet med sin ovan angivna ståndpunkt angående formerna för tillsättande av tjänst som besiktningsman ledigförklarade sådana tjänster, visade det sig, att de fastställda ersättningsbestämmelserna icke kunde anses tillfredsställande av den anledning, att desamma icke genom någon viss minimiavlönning per år garanterade tjänsteinnehavaren en på förhand given någorlunda tillfredsställande inkomst. Från flera håll bland såväl besiktningsmän som aspiranter på besiktningsmanstjänster fick styrelsen under hand till sig framfört önskemålet om införande i ersättningsbestämmelserna utav dylik minimiavlönning per år. På grund härav genomförde styrelsen under åren 1915—1917 dylik minimiavlönning vid slakterierna på så sätt att för de mindre slakterierna stadgades en minimiavlönning per år av 3,600 kronor och för de större slakterierna av 4,500 kronor, vilket senare beloppet utökades i några få fall, då överenskommelse härom träffats mellan slakteriinnehavaren och besiktningsmannen. De sålunda fastställda bestämmelserna angående ersättning åt besiktningsmän vid exportslakterier undergingo trots dyrtiden ingen väsentlig förändring förr än den 15 maj 1920, då efter vederbörligen förda förhandlingar med exportslakterierna nya avlöningsbestämmelser av styrelsen fastställdes att tillämpas från och med den 1 januari samma år. Visserligen hade under en ganska lång tid dessförinnan både i Svensk Veterinärtidskrift och under hand till styrelsen framhållits nödvändigheten av att avlöningarna väsentligt höjdes, så att befattningshavarna oaktat dyrtiden kunde beredas en dräglig existens. Med hänsyn till det tryckta läge, vari slakteriverksamheten på grund av bristande tillgång på slaktdjur då befann sig, ansåg sig styrelsen dock icke böra upptaga frågan om höjning av veterinärlöningarna till prövning förr än i slutet av år 1919, då en tydlig förbättring i konjunkturerna på slaktmarknaden kunde spåras. Efter därom av föreningen av besiktningsmän vid Sveriges exportslakterier gjord framställning inleddes då löneförhandlingar med representanter för exportslakterierna och för därstädes förordnade besiktningsmän. Vid dessa förhandlingar visade slakterirepresentanterna ganska stor ovillighet emot tanken på avlöningsförhöjning för be-

siktningmännen, varvid såsom skäl härför framhölls, att tillgången på slaktdjur och därmed således även omsättningen på slakterierna fortfarande vore alltför ringa för att tillåta den ifrågasatta höjningen. Däremot förklarade sig slakterirepresentanterna beredda att framdeles, då ökning i slaktdjurstillgången inträtt, bära den ökning i avlöningskostnad, som erfordrades för beredande av full kompensation åt besiktningmännen. Med beaktande utav den av slakterirepresentanterna intagna ståndpunkten fastställde styrelsen också de nya avlöningarna att utgå med lägre belopp än som enligt styrelsens förmenande rätteligen bort ske, därest befattningshavarna skulle hava erhållit någorlunda full kompensation för dyrtiden. Oaktat den sena tidpunkt, varvid förbättring skedde i avlöningsförhållandena, och oaktat de synpunkter i avlöningsfrågan, som slakterirepresentanterna intogo, dröjde det likväl icke längre än till följande år, förr än framställning gjordes från slakterierna om sänkning utav de år 1920 fastställda avlöningsbeloppen, vilken framställning dock genom nådigt beslut den 5 augusti 1921 lämnades utan avseende. År 1922 gjordes emellertid av slakterierna förnyad framställning om förhandlingar i lönefrågan, och föranstaltade då styrelsen om förande av sådana förhandlingar. Resultatet blev att styrelsen genom beslut den 8 september 1922 fastställde nya avlöningsbestämmelser för meromnämnda befattningshavare, varigenom dessas redan förut icke alltför höga avlöning vidkändes en kraftig nedsättning (cirka 20—25 %). Redan i början av år 1924 voro slakterierna färdiga att i en den 14 januari samma år daterad underdånig framställning begära revision av de 1922 fastställda, ännu denna dag gällande avlöningsbestämmelserna. Styrelsen ansåg sig icke hava skäl motsätta sig att förhandlingar komme till stånd angående omreglering av avlöningsbestämmelserna. i synnerhet som därigenom ett tillfälle gavs för styrelsen att kunna förenkla avlöningsbestämmelserna på sådant sätt, att den nu tillämpade glidande skalan (tantiemersättningen per djurkropp) borttoges och ersättningen i stället utginge med ett visst bestämt, för alla besiktigade kroppar av samma djurslag lika stort belopp. Styrelsen föranstaltade för den skull med anledning av slakteriernas framställning den 14 januari 1924 om förhandlingars hållande den 22 mars 1924 i Malmö mellan representanter för exportslakterierna och besiktningmännen angående ändring av bestämmelserna om ersättning åt de senare. Vid mötet kunde emellertid enighet icke uppnås i fråga om ersättningens storlek. Såväl i den underdåniga ansökan av den 14 januari (vidfogad motionen som bilaga 4 a) som ock i en till protokollet över sammanträdet i Malmö fogad skrivelse den 4 juni 1924 med tillhörande tablå hava slakterirepresentanterna lämnat närmare redogörelse för de skäl, varpå de stödjade sin uppfattning i förevarande lönefråga. I den underdåniga ansökan framhålles sålunda att »exportslakterierna allt sedan 1918 hårt drabbats av depressionen och måst såväl för tjänstemän som arbetare årligen sänka deras avlöningsförmåner avsevärt, varför det verkar orättvist att just besiktningmän och mikroskopister, som vid exportslakterierna ha det relativt lättaste och minsta arbetet, skola fortfarande åtnjuta samma förmåner oavkortade». Man torde härav ovillkorligen bibringas den uppfattningen att väsentliga nedprutningar skulle allt ifrån 1922 årligen hava vidtagits i avlöningarna åt samtliga befattningshavare vid exportslakterierna utom veterinärer och mikroskopister. Enligt vad som emellertid oemotsagt upplystes vid det i Malmö den 22 mars 1924 hållna mötet hade sedan den tid, då veterinärlöningarna senast reglerades år 1922, de vid exportslakterierna anställda arbetarna icke fått vidkännas någon lönesänkning och icke heller övriga befattningshavare annat än i några undan-

tagsfall och då i icke avsevärd utsträckning. I skrivelse den 5 juli 1924 (exp. nr 5619 V) har medicinalstyrelsen avgivit underdånigt utlåtande över den av slakterierna gjorda framställningen den 14 januari samma år om revision av avlöningsbestämmelserna samt därvid bland annat avlämnat redogörelse för de i frågan förda förhandlingarna. Genom nådigt beslut den 23 september 1926 fann Kungl. Maj:t den gjorda framställningen icke böra föranleda någon annan åtgärd än att densamma överlämnades till medicinalstyrelsen för prövning och avgörande. På grund härav vidtog styrelsen åtgärder för förande av nya förhandlingar i avlöningsfrågan, vilka också kommo till stånd vid ett nytt möte i Malmö den 27 december 1926. Icke heller denna gång kunde enighet uppnås mellan slakterirepresentanter och besiktningsmän om storleken av ersättningsbeloppet. Detta har emellertid likväl icke avhållit styrelsen från att den 26 sistlidne januari framlägga förslag till sådan omläggning av de gällande avlöningsbestämmelserna att det fasta månadsarvodet höjes till 300 kronor, varigenom möjlighet vunnits att borttaga den olämpliga, under kristiden införda glidande skalan beträffande tantiemersättningen per djurkropp, vilken ersatts av bestämmelse om en fast ersättning av 20 öre för varje kropp av svin eller annat mindre djur. Därest detta förslag genomföres, vilket styrelsen hoppas kunna ske — med retroaktiv verkan från årets början — någon gång under loppet av mars månad, medför detta en sänkning av de nu utgående ersättningsbeloppen, vilkens storlek för de olika slakteriernas vidkommande kan avläsas i närslutna bilaga 2.

I fråga om de principer som böra vara vägledande vid utfärdandet av bestämmelser om ersättning åt besiktningsmännen framhålla motionärerna som sin mening att ersättningen bör »anpassas efter rådande konjunkturförhållanden samt framför allt efter arbetets omfattning vid varje särskilt företag». Av den lämnade redogörelsen för avlöningsfrågans behandling framgår att styrelsen under den tid, då dåliga konjunkturer rådde på den svenska såväl som största delen av den övriga europeiska köttmarknaden, d. v. s. 1917—1920, motsatte sig varje krav från veterinärernas sida på väsentlig höjning i avlöningen. Det borde vid sådant förhållande, synes det styrelsen, falla sig helt naturligt att styrelsen tillser, att rättvisa i möjligaste mån vederfares besiktningsmännen i avlöningshänseende, så att de icke, när de äntligen en gång lyckats komma i åtnjutande av en icke alltför rikligt tilltagen kompensation för dyrtiden, strax därpå skola tvingas att finna sig i att denna kompensation alltför brådstörtat berövas dem. Att i strid mot besiktningsmännens samstämmiga mening genomföra en mera långtgående lönereducering för besiktningsmännen än den av styrelsen den 26 januari 1927 föreslagna torde få anses så mycket mindre berättigat som den besiktningsmännen påvilande arbetsbördan, såsom längre fram angives, på senaste tiden avsevärt ökats.

Vidkommande det av motionärerna framförda kravet att arbetets omfattning vid varje särskilt företag skall vara avgörande för ersättningens storlek har styrelsen allt ifrån år 1914 och i enlighet med slakterirepresentanternas eget förslag tagit hänsyn till detta krav, i det att ersättningsbeloppet utgått och fortfarande utgår med dels ett fast månadsarvode (hitills 200 men enligt det föreliggande förslaget 300 kronor) och dels viss ersättning per besiktigt djur (enligt det nya förslaget 80 öre för större och 20 öre för mindre djur).

Vid bestämmandet utav ersättningsbeloppens storlek har styrelsen sökt att i möjligaste mån anpassa dessa belopp efter de avlöningar eller inkomster, som andra veterinära befattningshavare åtnjuta. Uti de motionen såsom bilagor 6 a och 6 b vidfogade tabläerna har styrelsen sökt draga upp en jämförelse

mellan veterinärlöningarna vid exportslakterier och vid kommunala köttbesiktningebyråer. Då dessa tablåer voro avsedda att användas vid överläggningen i Malmö den 27 december 1926 angående veterinärlöningarna, och då såväl slakterirepresentanterna som besiktningmännen vid föregående tillfällen, då avlöningsförhandlingar ägt rum, alltid bestämt fasthållit vid att någon ändring uti det fasta månadsarvodet å 200 kronor icke borde ske, är tablån för exportslakterierna uppgjord med tanke härpå, i det att, såsom angives uti kolumnhuvudet, ersättningen per djurkropp här avser endast tantiemersättningen, medan månadsarvodet 200 kronor icke inräknats, något som vållar att de båda tablåerna icke äro direkt jämförbara. För åstadkommande av en mera jämförbar utredning angående de båda slagen av befattningshavares avlöningsförmåner har styrelsen därför uppgjort en ny tablå över besiktningmännens avlöningsförmåner under år 1925 (Bil. 3), vilken här bifogas jämte den i motionen intagna tablån över veterinärlöning vid vissa köttbesiktningebyråer år 1925 (Bil. 4). De i tablåerna ingående uppgifterna såväl om djurantal som om tjänstgöringstider äro grundade på officiella till styrelsen avgivna rapporter. Någon anledning att betvivla dessa uppgifters riktighet torde således icke förefinnas.

Av de båda tablåerna framgår att avlöningarna ingalunda voro lägre vid köttbesiktningebyråerna än vid slakterierna. Sålunda uppburo veterinärerna vid köttbesiktningebyråerna en ersättning, som i genomsnitt uppgick till 29.57 öre per besiktigad djurkropp vid en tjänstgöringstid av 9.7 timmar i veckan, under det att exportslakteriveterinärernas ersättning uppgick till 41 öre per djurkropp vid en tjänstgöringstid av 23.7 timmar per vecka enbart för själva besiktningarbetet, vartill sedan kommer den tid, som åtgått för den egentliga exportkontrollen, d. v. s. övervakande av det till utförelse avsedda köttets förpackning, utskrivande och anbringande av märken samt utfärdande av exportintyg. Genom att på sätt motionärerna gjort undersöka kostnaden för veterinärgöromålen vid enstaka köttbesiktningebyråer och slakterier och sedan därav draga slutsatsen att byråernas kostnad ställer sig billigare än slakteriernas kan man givetvis icke få någon riktig bild av avlöningsförhållandena vid de båda olika slagen av anstalter, i synnerhet om man därvid icke anger den tid, som tjänstgöringen omfattar i de olika fallen.

Från och med den 1 oktober 1926 har på grund av i England utfärdade bestämmelser angående kontroll över saltning av fläsk, som införes till England, besiktningmännens arbetsbördan ytterligare öökats. Å varje sida till England utfört salt fläsk skall nämligen vara anbragt ett av vederbörande veterinär utfärdat intyg angående sättet för saltningens verkställande, en fordran som åtminstone i viss utsträckning torde komma att bibehållas för avsevärd tid framåt. I fråga om ett slakteri, som t. ex. exporterar 2,000 fläsksidor per vecka, erfordras således icke mindre än 2,500 dylika veterinärintyg under denna vecka (1 på vardera fläsksidan och 1 på varje ytteremballage). Enbart undertecknandet av dessa intyg förorsakar besiktningssmannen icke oväsentlig ökning i kontrollarbetet, vartill så kommer kontrollen över själva saltningen och intygens anbringande.

Ihågkommas bör ock att veterinärbefattningarna vid köttbesiktningebyråerna äro kommunala tjänster, vilka erbjuda sina innehavare en betydligt mera tryggad inkomst än ifrågavarande tjänster vid de privata slakterierna, vilkas verksamhet är beroende av rådande konjunkturförhållanden.

Såsom en olägenhet med nu tillämpade avlöningssystemet hava motionärerna framhållit att detsamma utom grundbelopp per månad jämte ersättning

för varje besiktigt djur föreskriver »ett visst minimibelopp oberoende av antalet besiktningar». Såsom förut framhållits ansåg sig styrelsen nödsakad att redan åren 1915—1917 genomföra en bestämmelse om minimilön vid samtliga slakterier för att aspiranterna på ledigförklarade besiktningsmanstjänster vid befattningens sökande skulle erhålla kännedom om huru stor inkomst den sökta tjänsten kunde garantera sin innehavare. Sedermera har styrelsen genom bestämmelserna uti reglementet för statens pensionsanstalt, till vilken besiktningsmännen äro anslutna från och med år 1920, fått sig ålagt att »reglera» besiktningsmännens löner, d. v. s. just att fastställa en viss årlig minimiavlöning, vilken sålunda är av avgörande betydelse i fråga om storleken utav den besiktningsmannen tillförsäkrade pensionen. Vad nu beträffar storleken av minimiavlöningen så var ju denna såsom redan framhållits före dyrtiden bestämd till 3,600 kronor per år för de mindre slakterierna och i regel till 4,500 kronor för de större. Vid 1920 års löneroglering höjdes minimibeloppen icke efter indexberäkning utan stannade vid 5,000 respektive 6,000 kronor per år, vilka belopp alltjämt kvarstå oförändrade. Vid beloppens såväl som hela avlöningens i övrigt fastställande har styrelsen måst taga hänsyn till möjligheten av att för den utgående lönen kunna såsom besiktningsmän påräkna fullt kompetenta, skickliga och plikttrogna veterinärer. I konkurrensen med andra veterinära tjänster komma besiktningsmanstjänsterna vid exportslakterierna i regel i sista rummet. De äro med andra ord i allmänhet de minst eftersökta veterinära tjänsterna. Detta beror ju bland annat därpå, att slakterierna såsom enskilda affärsföretag icke kunna garantera besiktningsmannen en säker utkomst för längre tid. Intet hindrar ett slakteri att t. ex. på grund av iråkade ekonomiska svårigheter när som helst upphöra med sin verksamhet, något som för övrigt inträffat i flera fall de senare åren. Besiktningsmannens lott är ofta i sådana fall långt ifrån avundsvärd. Då besiktningsmanstjänsterna hittills icke varit och efter allt att döma ännu på lång tid icke torde bliva förenade med rätt till tjänstårsberäkning i likhet med läns-, distrikts- och stadsveterinärer m. fl., har besiktningsmannen föga utsikter att i konkurrens med andra veterinärer vinna anställning som t. ex. distrikts- eller stadsveterinär.

Möjligheten för besiktningsmannen att genom enskild veterinärpraktik förskaffa sig inkomster, som tillsammans med slakteriavlöningen kunna bereda honom tryggad bärning, äro ofta icke heller särdeles stora. Enligt gällande bestämmelser är han skyldig att när som helst stå till slakteriets förfogande. Han skall alltid vara personligen närvarande å slakteriet, då slaktarbete pågår därstädes. Under denna tid kan han således icke stå djurägare till tjänst med husdjurssjukvård. Djurägaren finner sig icke i att vänta till dess besiktningsmannen får tid att infinna sig utan vänder sig till annan veterinär — både denna och nästa gång. Vad som nu sagts gäller icke endast de större slakterierna utan även de mindre och detta ibland i ännu högre grad. Dessa småslakterier hava ofta en mycket fåtalig arbetspersonal t. ex. 2 å 3 man, vilka för att slakta upp ett ringa antal djur behöva taga så gott som hela arbetsdagen i anspråk. Såsom framgår av tablån i bilaga 3 utgjorde antalet besiktningsstimmar (den tid, varunder slakt eller besiktningsarbete pågick i närvaro av veterinären) under oktober månad 1925 vid exportslakterierna i Kil, Hallsberg, Äsperöd och Nyköping (för alla dessa gäller en minimiavlöning av 5,000 kronor per år) respektive 36.9, 54, 30.9 och 45.9 timmar per vecka. Vid jämförelse med en distriktsveterinärtjänst finner man att distriktsveterinärens årliga avlöning för närvarande utgår med minst följande belopp: be-

gynnelösa 2,100 kronor jämte dyrtidstillägg med omkring 35 %, således cirka 2,800 kronor; efter 5 och 10 års tjänstgöring tvenne ålderstillägg på vardera 450 kronor; alltså efter 10 år i slutlön inberäknat dyrtidstillägg 3 à 4 tusen kronor. För denna avlöning har distriktsveterinären icke skyldighet fullgöra något som helst veterinärt arbete utan att härför uppbära särskild ersättning, vilken utgår efter fastställd taxa. En minimiavlöning på omkring 5,000 kronor per år åt besiktningsmannen vid ett exportslakteri torde vid sådant förhållande icke kunna anses opåkallad.

Under återopande av ovanstående får styrelsen hemställa, att utskottet ville i sitt utlåtande över den väckta motionen avstyrka bifall till densamma.

Stockholm den 24 februari 1927.

B. BUHRE.

Hj. Hansson.

Gösta Sandeborg.

Bil. 2.

Avlöning åt besiktningsmän vid exportslakterierna år 1925 enligt bestämmelserna ^{8/9} 1922 och enligt medicinalstyrelsens förslag ^{26/1} 1927.

Slakteriets nummer och belägenhet	Avlöningens storlek		Minskningens storlek
	enligt 1922 års bestäm.	enligt förslag 1927	
51 Kalmar	5,208.80	5,154.40	54.40
52 Tomelilla	12,734.20	12,184.20	550.20
54 Kil	7,924.40	7,547.80	376.60
55 Trälleborg	8,953.60	8,224.60	729.00
56 Halmstad	9,376.00	8,596.20	779.80
57 Falkenberg	9,147.00	8,481.40	665.60
59 Hallsberg	6,684.40	6,530.60	153.80
60 Ystad	7,047.50	6,518.00	529.50
61 Ängelholm	9,474.60	8,656.80	817.80
64 Landskrona	8,280.00	7,666.00	614.00
65 Eslöv	10,165.80	9,600.20	565.60
67 Åstorp	8,250.40	7,505.60	744.80
68 Äsperöd	5,928.70	5,643.00	285.70
72 Hörby	10,489.40	10,061.00	428.40
73 Askeröd	5,988.50	5,670.80	317.70
78 Visby	7,435.00	6,880.80	554.20
80 Kristianstad	9,580.40	8,928.80	651.60
83 Kävlinge	8,691.60	7,980.80	710.80
84 Nyköping	8,831.80	8,103.20	728.60

Här ovan medtages icke slakteri, där minimiavlöningen per år är högre än månadsavlöning och tantiem sammanlagt.

Bil. 3 har huvudsakligen samma innehåll som *Bilaga 6 a)* i motionen.

Bil. 4 = *Bilaga 6 b)* i motionen.

Bil. B.

Till ordföranden i Andra kammarens andra tillfälliga utskott,

Stockholm.

Lämnade tillfälle att yttra oss över en motion av herrar Gardell i Gans i andra kammaren och Elof B. Andersson i Fältenborg i första kammaren om ändrade bestämmelser rörande ersättning till besiktningsmän vid under offentlig kontroll ställda slakterier få vi härmed anföra följande:

Kungl. förordningen av 10 okt. 1913 innehåller dunkla bestämmelser om såväl tillsättandet av besiktningsman, som på vad sätt ersättning skall bestämmas, och i varje fall tillämpas bestämmelserna på sådant sätt, att man betvivlar att lagstiftaren menat, att konsekvenserna skulle bliva så som nu praktiseras.

§ 5 av nämnda kungl. förordning stadgar:

mom. 1. Besiktningsman skall vara leg. veterinär samt under minst två månader hava bedrivit studier vid offentligt slakthus inom riket — — — —.

mom. VI. Ersättning skall utgå till besiktningsman — — — —.

Beloppet bestämmas av medicinalstyrelsen efter hörande av slakteriinnrättningens innehavare och gäldas av den sistnämnde.

Meningen har tydligtvis varit att först och främst bestämma kvalifikationerna för innehavaren av besiktningsmannabefattningen. Slakteriinnrättningens innehavare har alltså att föreslå kvalificerad besiktningsman samt meddela kungl. medicinalstyrelsen, vilken ersättning som med honom överenskommit, varefter kungl. medicinalstyrelsen har att förordna denne samt fastställa ersättningen.

Tillämpningen av kungl. förordningen har under senare åren skett så, att kungl. medicinalstyrelsen utan hörande av slakteriinnrättningens innehavare tillsatt besiktningsman, och före 1923 har ombud för vissa slakterier tillkallats för att diskutera ersättningsfrågan, varefter kungl. medicinalstyrelsen fastställt ersättningen för samtliga exportslakterier, och då alltid huvudsakligast i överensstämmelse med besiktningsmännens önskningsar.

Den 14 januari 1924 begärde vi revision och nedsättning av besiktningsmännens och mikroskopisternas ersättningar, men först under detta år har kungl. medicinalstyrelsens ombud hållit sammanträde i frågan och då icke med ombud från exportslakterierna utan endast personligen kallat fyra disponenter till ett sammanträde, se bil. 1.

Disponenterna ansågo sig förhindrade ingå i diskussion som ombud, varför sammanträdet icke kunde uppgöra något förslag.

Besiktningsmännen framlade förslag och i närheten av deras önskemål upprättade kungl. med. styrelsen sitt förslag, se bil. 2. Mot detta förslags tillämpning fr. o. m. den 1 jan. 1927, och mot svar före den 1 mars 1927 hava slakterierna var för sig protesterat.

Nedsättningen av slakteriernas kostnader genom detta förslag belyses av exempel bil. 3.

Kungl. med. styrelsen har utan hörande av slakteriinnrättningarnas innehavare den 23 sept. 1926 fått ett tillägg till kungl. förordningen § 5 mom. 11 »Be-

siktningssman äger åtnjuta kostnadsfri ledighet under högst 14 dagar årligen»...

Alltså återigen en löneförmån, över vilken vi aldrig blivit hörda men som slakterierna skulle betala.

Vi anse oss stå alldeles vanmäktiga icke allenast genom tolkningen och tillämpningen av ovannämnda, utan även därigenom att vi ej kunna veta när en kungl. förordning utan vår vetskap utfärdas som ytterligare kan medföra betydande utgifter för oss.

Som det nu är ha vi säkerligen den dyraste besiktningen som förekommer i något land, bil. 4.

Ersättningen är nu så rundligt tilltagen med hänsyn till arbetets art (bissysla) och tid (arbetstid) att man förvånar sig över att det längre får fortfara. Vi förtänka icke att befattningshavare tilldelas en god skäligen ersättning, ty Sveriges prestige på engelska fläskmarknaden är beroende av hur kontrollen utföres, men å andra sidan kräva vi bestämt att ersättningen står i rimlig proportion till annat jämförbart arbete.

Mot vår tolkning att själva föreslå besiktningssman och med honom överenskomma om ersättningen tro vi, att kungl. med. styrelsen framhåller, att besiktningssmannen skall vara oberoende av slakteriinrättningarnas innehavare.

Vi hävda att besiktningssman som är förordnad, om än föreslagen av slakteriinrättningens innehavare, är lika mån om sin befattning, på vad sätt han tillkommit, enär i annat fall hans förordnande i enl. med § 5 mom. 5 i kungl. förordningen kan av kungl. med. styrelsen »återkallas, när skäl därtill äro», och han är säkerligen lika mån om sin ställning om han har en ersättning av kr. 6,000 eller om han har kr. 10,000. I annat fall skulle ju de som icke få mera på de mindre slakterierna än kr. 6,000 vara mindre tillförlitliga än de å de större slakterierna som uppbära större ersättningar.

Angående begäran om minimiavgifternas slopande bifoga vi ännu ett bevis på dess nödvändighet, bil. 5.

Från städer och samhällen med köttbesiktningstvang ha ej några olägenheter försports, oaktat deras betydligt lägre ersättningar till resp. köttbesiktningssveterinärer, vars ersättning är fastställd efter samförstånd och ömsesidig överenskommelse parterna emellan.

Det har genom godtycket gått över rimlighetens gränser, och sista förslaget tycks inte ändra situationen, varför vi nu reagerat mot hela systemet.

Vi tillåta oss att i alla delar instämma med motionärerna i såväl deras motivering som deras hemställan.

Åstorp den 23 februari 1927.

Svenska andelsslakteriernas exportförening u. p. a.

N. ÅKESSON.

Axel S. Johnson.

Bil. 5.

Kil den 16 februari 1927.

Direktör Axel S. Johnson,

Åstorp.

Till svar å Eder skrivelse av den 12 ds. få vi meddela, att vi fr. o. m. den 1 januari i år uppsagt våra exporträttigheter. Orsaken härtill voro tvenne, nämligen: Norges stoppande av all import av kött och fläsk, förut vår huvudsakligaste marknad, dels ock de stora kostnader veterinärbesiktningen drager, vilket sistnämnda under den ringa omfattning rörelsen nu har, denna icke förmår bära en sådan dryg utgift. Vi hade förut underhandlat med vår besiktningsman om sänkning av dennes arvode, men då ingen utsikt härtill förefanns, hade vi ingenting annat att göra än att vidtaga ovannämnda åtgärd. Skulle det vara möjligt att ha fått besiktningsarvodet sänkt till rimligt pris, hade det varit vår mening att låta rörelsen gå i vanlig ordning för att avvakta exportförbudets upphävande.

Så snart Norge anser sig kunna lätta på sina restriktioner ifråga om importen, är det vår mening att återtaga rättigheterna som exportslakteri. Det vore därför angeläget, att vid nu kommande uppgörelse med besiktningsmännen dessas arvoden komme att betydligt reduceras, vilket vi anse vara berättigat. Dessa arvoden utgöra ju en av de största utgifterna ett slakteri har att bära.

Högaktningsfullt

Värmlands nya andelsslakteriförening u. p. a.

GUNNAR LARSSON.